

Kytice (Karel Jaromír Erben)

1 První část.

druh: lyricko-epický

žánr: poezie: balady, některé mají prvky pohádky (Kolovrat), legendy (Libuše), hororu (Svatební košile), pověsti (Poklad)

téma: převyprávěná ÚLS, lidové příběhy, nadpřirozené bytosti

motivy všech: matka a dcera, láska a smrt, hříchy, růženec, kolovrat, nadpřirozené bytosti, ÚLS, křesťanský pohled na svět, vina a trest, přeměna na přírodní prvky

1. Kytice – úvod do stejnojmenné sbírky; smrt, vlastenectví
2. Poklad – pomíjivost a nepotřebnost bohatství; Žena o Velikonocích najde ve skále poklad, jak ho odnáší, nechá tam své dítě, poté se skála uzavře, zlato se promění v kamení, dítě zůstane ve skále. Matka ho najde o dalších Velikonocích na stejném místě, tentokrát však po pokladu netouží.
3. Svatební košile – jak člověka změní smrt, důležitost víry v Boha; Dívka si přeje za každou cenu vidět svého milence, ten je však mrtvý, dovede ji k sobě domů – na hřbitov, dívka se zachrání jen proto, že se modlí.
4. Polednice – nikdy si nepřát něco špatného, trpělivost s dětmi; Přepřacovaná matka omylem řekne, ať si pro její ratolest přijde Polednice, což se stane. Matka nakonec dítě uskrť svém pevným sevřením, protože o něj nechce přijít (ironické, že).
5. Zlatý kolovrat – odplata za špatné činy, spravedlnost; Král si chce vzít nevlastní dceru matky, ta však chce provdat svoji vlastní dceru. Tak se taky stane, přičemž nevlastní sestře uřežou nohy, ruce a vypíchnou oči. Nějaký starý pán poté prodá matce s dcerou zlatý kolovrat za části těla, které uřezali, načež je spojí s trupem léčivou vodou a tělo oživne. Matka s dcerou jsou potrestány stejným činem, jako který samy vykonaly.
6. Štědrý den – kontrast mezi náhlou radostí a úmrtím; Dvě krásné dívky se na Štědrý den jdou podívat do jezera, kde mají vidět svého budoucího milého, jenže jedna z nich vidí hřbitov ⇒ jedna se šťastně vdá, druhá umře.
7. Holoubek – Vdova si vzala muže, holoubek (symbol mrtvého muže, kterého zabila) ji přinutí, aby se zabila.
8. Záhořovo lože – nikdy není pozdě navrátit se k víře
9. Vodník – krvelačná stvůra, konflikt mezi zachráněním sebe nebo svého dítěte; Dívka jde k jezeru (proti vůli své matky), spadne do něj, má dítě s vodníkem, ten ji poté na den pustí na zem za její matkou. Dívka se však nechce vrátit, spolu s matkou chtějí, aby jim vodník přinesl její dítě. To se stane, jenže dítě je vejpůl. Každá osoba se zde nějak provinila (třeba dívka: jde k jezeru i když jí matka říká, že nemá; nevrátí se vodníkovi)
10. Vrba – Muž pokácí vrbu, do které se vtěluje jeho manželka, čímž ji zabije
11. Lilie – Umřela dívka, vtělí se do lilie, muž ji utrhne, na noc se z ní stává opět dívka, chlapec odjede do světa, jeho matka postaví zeď, která stíní lilii, čímž ji zabije.
12. Dceřina kletba – dcera má dítě, otec ji zradí, zabije jej, řekne matce, že ji špatně vychovala a tudíž je to její vina, pověsí se
13. Libuše – proroctví kněžny Libuše

Dále se zabýváme rozebíranou básní Kolovrat.

motivy: kolovrat, kůň, les, léčivá voda, zlato, chamtivost, sekera, nůž, keř, krev, nohy, ruce, oči

zařazení výňatku do kontextu díla: začátek básně, expozice situace, zjistíme, že král si chce vzít dívku, kterou právě potkal

časoprostor: ?

kompoziční výstavba: 6 částí, chronologicky

2 Druhá část.

vypravěč: není

vyprávěcí způsob: přímá řeč, *-er* forma

typy promluv: přímá řeč

jazyková stránka: archaický jazyk, častá zvukomalba

veršová výstavba: verš vázaný, trochej / daktyl, rým sdružený

postavy: **matka a dcera** lakomé, chtějí to nejlepší pro sebe, nebojí se vraždit, za zlato prodají cizincům klidně i části lidského těla, spravedlivě potrestány

Dora nevlastní dcera, skromná, šikovná, pracovitá, poslušná, pohledná, usmrcena a později oživena

názor: Kytice pro mě byla daleko čtenářsky stravitelnější než Máj, četbu jsem si více užil, protože jsem u ní nemusel tolik přemýšlet. Mám rád tento typ (mnohdy až hororových) příběhů.

zdroje:

– ERBEN, Karel Jaromír. *Kytice*. Vydání 3. Praha: SPN, 1973.